

Vlaams
Parlement

ingediend op **672** (2015-2016) – Nr. 2
14 november 2016 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door Peter Persyn en Freya Saeys

over het voorstel van resolutie

van Martine Taelman, Tine van der Vloet, Vera Jans,
Caroline Croo, Katrien Schryvers en Danielle Godderis-T'Jonck

betreffende het opnemen van de assistentiehond
in de refertelijst die als bijlage gaat
bij het IMB-besluit van 13 juli 2001

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:

Voorzitter: Bart Van Malderen.

Vaste leden:

Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, Lorin Parys, Peter Persyn, Tine van der Vloet;
Griet Coppé, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Martine Taelman;
Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Vera Celis, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester,
Manuela Van Werde;
Sonja Claes, Dirk de Kort, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
Jo De Ro, Emmily Talpe;
Jan Bertels, Bert Moyaers;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Ortwin Depoortere.

Documenten in het dossier:

672 (2015-2016) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Bespreking.....	6
3. Stemming	7
Gebruikte afkortingen	8

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besprak het voorstel van resolutie betreffende het opnemen van de assistentiehond in de refertelijst die als bijlage gaat bij het IMB-besluit van 13 juli 2001 tijdens haar vergadering van 8 november 2016.

1. Toelichting

Martine Taelman benadrukt dat de sector van personen met een handicap een grote transformatie kent in deze regeerperiode. De toelichting bij het ontwerp van decreet houdende de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap en tot hervorming van de wijze van financiering van de zorg en ondersteuning voor personen met een handicap (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2429/1) (hierna: het decreet van 25 april 2015) spreekt over een paradigmashift. Dat heeft te maken met het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. Thans moet de focus liggen op de inclusie van de persoon met een handicap en op de regie over het eigen leven.

Het decreet van 25 april 2015 gaat uit van het begrip 'vermaatschappelijking van de zorg'. Het cirkelmodel is bekend. De individuele materiële bijstand voor personen met een beperking is cruciaal om zelfzorg te maximaliseren. De assistentiehond is een hulpmiddel dat kan bijdragen tot grotere zelfstandigheid en sociale integratie. Dat blijkt uit de conclusies van het Kenniscentrum Hulpmiddelen van het VAPH, overgenomen in verscheidene vonnissen van arbeidsrechtbanken.

Een assistentiehond wordt opgeleid om personen met een handicap te helpen in het dagelijkse leven. Deze hond bezorgt zijn begeleider een grotere autonomie en meer zelfredzaamheid. Er zijn verschillende soorten assistentiehonden. Er is niet alleen de blindengeleidehond, maar ook de hulphond voor een persoon met een fysieke beperking, de hoorhond die getraind is om te reageren op geluiden en de epilepsiehond die kan waarschuwen voor een aanval en voorkomen dat de epilepsiepatiënt nog gevaarlijke zaken uitvoert op het ogenblik dat een aanval nakende is. Er is de autismehond die personen met autisme helpt bij het leggen van contacten en die getraind kan worden om personen die geneigd zijn om weg te lopen te blokkeren. Ook op andere vlakken dan de functionele ondersteuning betekent de assistentiehond een grote meerwaarde. De hond verplicht de persoon met een handicap om te bewegen, vergemakkelijkt het leggen van sociale contacten, en draagt ook bij tot de zelfwaardering van de persoon met een handicap. Hij moet immers zorg dragen voor een levend wezen, terwijl er anders altijd voor hem gezorgd wordt.

De gemiddelde prijs van een assistentiehond bedraagt ongeveer 20.000 euro. Vlaanderen voorziet al in een attestatie door gemachtigde assistentiehondenscholen. De persoon met een beperking betaalt niet voor de hond. Een gebrek aan middelen mag geen hinderpaal vormen om een assistentiehond te krijgen. Wie van het VAPH een tegemoetkoming krijgt voor een assistentiehond, geeft dat bedrag aan de gemachtigde assistentiehondenschool die voor de hond gezorgd heeft. Artikel 4 van het IMB-besluit van 13 juli 2001 bepaalt dat een tenlasteneming door het VAPH alleen mogelijk is voor kosten die noodzakelijk zijn voor de sociale integratie. Het moet gaan om extra uitgaven ten opzichte van de uitgaven die een valide persoon in dezelfde omstandigheden moet doen. De noodzaak, de gebruiksfrequentie, de werkzaamheid en de doelmatigheid van de bijstand moeten in verhouding staan tot de handicap. In de refertelijst bij het besluit zijn momenteel alleen de blindengeleidehonden opgenomen.

De toestemming voor een bijdrage voor de andere honden wordt verleend na een procedure bij de Bijzondere Bijstandscommissie. Tot nog toe verleent deze commissie over het algemeen geen tegemoetkoming voor een assistentiehond. In

2010 werd er wel twee keer een tegemoetkoming uitbetaald voor meldhonden voor personen met epilepsie. De commissie hanteert een drietal belangrijke argumenten voor de weigering. De kosten voor een assistentiehond staan niet in verhouding tot de doelmatigheid van het gebruik. Een assistentiehond biedt slechts een geringe functionele meerwaarde. De aankoop van een assistentiehond is een persoonlijke keuze van de gebruiker die wordt afgezet tegenover hulp van derden of hulpmiddelen.

Sommige aanvragers hebben de beslissing van de Bijzondere Bijstandsc commissie betwist voor de rechtbank. De arbeidsrechtbanken die zich over deze dossiers gebogen hebben, hebben altijd de beslissing van de Bijzondere Bijstandsc commissie vernietigd. Dat is een belangrijke aanwijzing dat de gehanteerde argumenten niet altijd even doordacht zijn. Voor de vernietiging van deze beslissingen halen de arbeidsrechtbanken de volgende argumenten aan. Ze voeren aan dat de doelmatigheid wel bewezen is omdat de hond verschillende handelingen kan stellen. Op die manier vervangt de assistentiehond veel hulpmiddelen tegelijk. Hij voert ook taken uit waarvoor er geen hulpmiddelen bestaan. De assistentiehond kan ook taken buitenshuis vervullen, terwijl heel wat vervangmiddelen alleen binnenshuis beschikbaar zijn. Als een ziekte erger wordt, kan een assistentiehond nieuwe commando's aanleren om de verloren competenties op te vangen. De hond kan de zelfstandigheid van de persoon met een beperking vergroten, zodat hij zelfstandig kan wonen of een beroep kan blijven uitoefenen. De hond is dag en nacht beschikbaar waardoor heel wat hulp wordt uitgespaard.

Een van de belangrijke argumenten van de arbeidsrechtbanken is het veiligheidsaspect. In gevaarlijke situaties of in geval van crisis kan de hond de telefoon aanreiken of zelf alarm slaan. Het argument van de persoonlijke keuze wordt door de arbeidsrechtbank van Antwerpen weerlegd in het vonnis van 24 juni 2015: "De Bijzondere Bijstandsc commissie negeert hiermee totaal haar missie zoals uiteengezet in artikel 4 van het decreet, die het zelfbeschikkingsrecht, de keuzevrijheid, de mogelijkheid en de ervaringsdeskundigheid van de persoon met een handicap en zijn leefomgeving juist als uitgangspunt neemt bij het uitvoeren van haar taak."

De argumenten van de arbeidsrechtbanken zijn ook terug te vinden in een Nederlands onderzoek van Scholten en Franssen van 2006. Dit onderzoek bepaalt de gemiddelde kostenbesparing bij gebruik van een assistentiehond op 16.942 euro per jaar. Dat cijfer is gecorrigeerd omdat die resultaten niet volledig het gevolg zijn van de activiteiten van de assistentiehond. Uiteindelijk wordt de kostenbesparing ingeschat op 8471 euro per jaar. Elke euro die in een hond wordt geïnvesteerd, bespaart de samenleving 2,5 euro. De hulphond leidt ook tot een kwantificeerbare vermindering van het aantal uren mantelzorg. Het rapport 'Kosten en effectiviteit van hulphonden', dat in 2011 is uitgebracht in opdracht van het Nederlandse College van Zorgverzekeringen, komt tot vergelijkbare conclusies. Ook daar is er sprake van een besparing van ongeveer 8000 euro.

Daarom vraagt dit voorstel van resolutie aan de Vlaamse Regering om werk te maken van een regeling tot tenlasteneming van de kosten van een assistentiehond, anders dan de blindengeleidehond. Daarbij dient de Vlaamse Regering te onderzoeken voor welke interventieniveaus en, binnen elk interventieniveau, voor welke levensdomeinen de assistentiehond als hulpmiddel kan worden ingeschreven. Afhankelijk van hun functie hebben de verschillende types van assistentiehonden een grotere of kleinere meerwaarde voor de persoon met een beperking. De indieners veronderstellen dat de omvang van die meerwaarde gevolgen zal hebben voor de omvang van de tenlasteneming.

2. Bespreking

Tine van der Vloet zegt dat dit voorstel van resolutie heel belangrijk is voor haar fractie. Ze vindt het goed dat men zich niet langer zou beperken tot de blindengeleidehonden. De prijs moet echter goed onderzocht worden. De gemiddelde prijs van een assistentiehond bedraagt 20.000 euro. Voor een autismehond kan dat oplopen tot 40.000 euro. Bovendien komen slechts weinig honden in aanmerking. Deze honden moeten bijvoorbeeld bestand zijn tegen agressie. In Nederland is gebleken dat een autismehond leidt tot een vermindering van agressie en overprikkeling. Dat is echter alleen het geval bij kinderen onder de zeven jaar. Bij een opname in de refertelijst moet rekening worden gehouden met de prijs, de meerwaarde en de doelgroep.

Vera Jans sluit zich aan bij de opmerking dat het om veel meer gaat dan alleen de blindengeleidehond die al op de refertelijst staat. Ook veel mensen met andere aandoeningen kunnen geholpen zijn met een goed opgeleide en geattesteerde assistentiehond. Deze honden bezorgen hun begeleider, de persoon met een handicap, een grotere autonomie. Dat is ook het streven van het vermelde VN-verdrag, dat de rode draad is van de hervorming van de sector van personen met een handicap. De zogenaamde vermaatschappelijking van de zorg gaat uit van de sterktes van mensen en wil de zorg zoveel mogelijk integreren in de samenleving. Dit voorstel van resolutie bepaalt dat mensen met een andere handicap, waarvan bewezen is dat ze geholpen kunnen worden met een assistentiehond, ook voor een financiële bijdrage in aanmerking kunnen komen. Dat is opnieuw een belangrijke stap in de goede richting. Daarom is haar fractie graag indiener van dit voorstel van resolutie.

Ze is overtuigd van de meerwaarde van assistentiehonden. Het decreet van 20 maart 2009 houdende de toegankelijkheid van publieke plaatsen voor personen met een assistentiehond, dat unaniem werd goedgekeurd in de plenaire vergadering, regelt voor deze honden een afdwingbaar toegangsrecht tot alle mogelijke publieke plaatsen. Ondertussen is ook de attestatie geregeld. Ze hoopt dat ook dit voorstel van resolutie unaniem goedgekeurd zal worden.

Elke Van den Brandt is niet tegen dit voorstel van resolutie. Ze heeft wel een vraag bij het verzoek van de indieners aan de Vlaamse Regering om een onderzoek uit te voeren. Zij heeft namelijk de indruk dat de indieners al heel wat onderzoek verricht hebben, en daardoor verder kunnen gaan.

Ze begrijpt dat de overheid bepaalt in welke omstandigheden de kosten voor een assistentiehond in rekening worden genomen, maar vindt het eigenaardig dat de bijdrage van het VAPH berekend wordt volgens de taken die de hond verricht.

Martine Taelman vindt het logisch dat de bijdrage gedifferentieerd wordt op basis van de betekenis van de hond voor de persoon met een handicap. De hulphond kan cruciaal zijn voor mensen in een rolstoel. Hij kan een aantal hulpmiddelen overbodig maken. Een hoorhond heeft een beperktere functie.

Tine van der Vloet pleit voor duidelijk geformuleerde taken van de hond. Wie een gezelschapsdier zoekt, heeft geen zwaar opgeleide assistentiehond nodig.

Elke Van den Brandt begrijpt deze bezorgdheid. Voor een gezelschapsdier hoeft er geen bijdrage te zijn. Er zijn verschillende soorten van assistentiehonden, elk met een eigen prijs. Op basis daarvan kan ook de tegemoetkoming variëren. Het lijkt logisch om de kosten terug te betalen en om niet alleen te kijken naar de taken die de hond verricht en de gerealiseerde besparing. Zij zou de logica omdraaien, en hoopt dat nog een compromis kan worden gevonden.

Bart Van Malderen denkt dat het niet zo problematisch is als het lijkt. Er is een verband tussen de taken die men van de hond verwacht en de vereiste opleiding.

Het gaat om een voorstel van resolutie en niet om een voorstel van decreet. De Vlaamse Regering kan rekening houden met de bekommernissen die in commissie geuit werden. Zijn fractie zal dit voorstel van resolutie steunen.

Martine Taelman denkt niet dat er altijd een oorzakelijk verband is tussen de prijs van de hond en het aantal taken dat hij moet uitvoeren. Een hond wordt ook gekozen op basis van zijn intrinsieke eigenschappen. Daarom vragen de indieners uitdrukkelijk om dat te onderzoeken.

Elke Van den Brandt zal daar pas verder op ingaan als het onderzoek af is.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt eenparig met 15 stemmen aangenomen.

Bart VAN MALDEREN,
voorzitter

Peter PERSYN
Freya SAEYS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

IMB	individuele materiële bijstand
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VN	Verenigde Naties